

Innspill fra Norges fagskolestudenter til Studiestøtteutvalget 21.9.2026

Dette innspillet kommer i forkant av utvalgets møte 23.9.2026, og i god tid før møtet med referansegruppa 13.10, hvor vi deltar. Innspillet inkluderer flere elementer som er relevant for temaene som tas opp på disse to møtene.

Innspillet inneholder:

- 1 – Tema vi mener bør integreres i utvalgets arbeid
- 2 – Fagskolestudentenes svar på tema og forslag som har vært opp i utvalget
- 3 – Fagskolestudentenes svar til innsparingstiltak som har vært opp i utvalget
- 4 – Fagskolestudentenes synspunkter på spørsmål utvalget har bedt om synspunkter på, herunder:
 - Er det andre utfordringer med dagens støtteordninger for deltakelse i livslang læring, kortere utdanninger og deltid enn de som er skissert her?
 - Hvilke tilpasninger kan gjøres med dagens ordning for å gjøre den bedre egnet for å nå denne målgruppen? Foreslå gjerne konkrete tiltak.
- 5- Utdypning av hvorfor studenter som blir syke må ha et sikkerhetsnett / hvorfor lovverket til NAV og Lånekassen må samkjøres.

1 - Tema som bør integreres i utvalgets arbeid og ikke ser ut til å være det i dag:

Studierabatter må være universelle

Norges fagskolestudenter støtter NSO når det gjelder at **studentrabatter skal gjelde alle studenter**, og mener dette må gjelde **uavhengig av alder** og om de studerer deltid eller heltid. For Fagskolestudentene er det derfor viktig at det ikke settes noen aldersgrense på 30 eller 35 år. **Prinsippet må være at en student er en student**. Dette er også et viktig element for økonomien til mange som går på fagskole og særlig folk som tar videreutdanning. Et slikt system fungerer allerede i Vestland.

Gratisprinsippet

Gratisprinsippet skal gjelde i alle offentlige utdanningsinstitusjoner, det er helt sentralt for å sikre tilgang til utdanning for alle. I dag er det ulik praksis i ulike fylkeskommuner noe som gir urettferdig og urimelig variasjon mellom regioner. Som det fremgår av "Tilstandsrapporten for høyere yrkesfaglig utdanning" (2025), etablerte nylig fagskolen Viken gratisprinsippet, mens fagskolen Rogaland gikk motsatt vei og innførte studentbetaling på mange av utdanningene i 2024. Vi kan ikke ha det slik at mange studenter med stram økonomi betaler flere tusen kroner i skolepenger til offentlige fagskoler. Gratisprinsippet må også gjelde i offentlige fagskoler.

2 - Svar på spørsmål og tentative forslag fra utvalget som har vært oppe – Fagskolestudentene svarer:

Er det behov for å **vurdere hovedinnretningene i tilbakebetalingsfasen som rentefritak** under utdanning, rentesettingen og oppstart og nedbetalingslengden?

Fagskolestudentene mener:

Rentefritak under utdanning må opprettholdes, det er grunnleggende for å sikre utdanning for alle.

Renta bør ligge 0,75% under gjennomsnittlig boliglånsrente.

Rentefritak må også innføres for studenter som studerer deltid.

Konverteringsordningen:

Fagskolestudentene mener:

Det beste vil være å erstatte konverteringsordningen med fast stipendandel – **men kun om den opprettholdes på minimum på 40%!** Ellers mener vi den må opprettholdes som den som den er, men gå fra grad til studiepoeng for konvertering, da dette er vesentlig mindre usosialt og mindre ulikhetsproduserende.

3 - Forslag til innsparinger diskutert i utvalget, med kommentarer fra Fagskolestudentene:

Redusere rentestøtte/rentefritak under utdanning

Fagskolestudentene mener:

Nei, prinsipielt viktig del av den norske modellen som er med å opprettholde prinsippet om utdanning for alle.

Redusere de generelle stipendene i videregående opplæring for unge

Fagskolestudentene mener: Denne potten bør ikke reduseres, vi er enige i betraktningene om at avvikling / reduksjon vil gi økt økonomisk barriere for deltakelse, særlig for ungdom fra lavinntektsfamilier. Vi mener det er helt feil vei å gå da det bidrar til ulikhet og klasseskiller. Vi mener disse stipendene skal være universelle og ikke behovsprøvd.

Forslag: Redusere utdanningsstipendet i høyere utdanning, yrkesfaglig høyere utdanning mv.

Fagskolestudentene mener: Utdanningsstipendet kan på ingen måte akseptere at stipendandelen reduseres! Vi mener den bør økes.

Forslag: Redusere antall måneder

I dag gis det utdanningsstøtte i 11 måneder. Et mulig innsparingstiltak kan være å redusere antall måneder med utdanningsstøtte, f.eks. gå tilbake til 10 måneder slik som var ordningen tidligere. Et slikt tiltak vil gå ut over likviditeten til studentene, og kan føre til at studentene må jobbe mer ved siden av studiet.

Fagskolestudentene mener: Det må være uaktuelt å redusere antall måneder utdanningsstøtten dekker.

Forslag: Redusere andel stipend

Et annet innsparingstiltak kan være å redusere den totale andelen stipend. Dette kan gjøres ved å redusere prosentandelen den enkelte kan få, f.eks. fra 40 til 30 prosent. Dette vil ikke gå ut over likviditeten til studentene under utdanning, men gi en økt gjeldsbyrde etter endt utdanning. Dersom det er klasseforskjeller i hvilken grad man synes utdanning er verdt å låne penger til, så kan tiltaket føre til ytterligere skjevrekuttering til høyere utdanning.

Fagskolestudentene mener: Det må være helt uaktuelt å redusere andelen stipend. Det vi med all sannsynlighet føre til større klasseskille og mer ulikhet! Dette vil gå spesielt utover fagskolestudenter og vi vil oppfatte dette som en målrettet økning i klasseskiller og ulikhet.

Forslag: Behovsprøve basisstipendet

Et innsparingstiltak som også kan kombineres med andre tiltak, er å behovsprøve stipendet ut fra foreldrenes inntekt – slik at studenter med foreldre med høy inntekt får mindre stipendandel. En slik differensiering *forutsetter imidlertid at foreldre til voksne barn (uten lav inntekt) bidrar med pengestøtte til egne barn, noe man ikke nødvendigvis kan legge til grunn at studentene er egne økonomiske individ utenfor foreldrenes forsørgeransvar.*

Fagskolestudentene mener: Dette forslaget må være uaktuelt. Studenter er jo ikke barn. Disse ordningene skal være universelle.

Forslag: Redusere skolepengestipendet

Skolepenger i utlandet er ofte kostbart, men norske studenter som studerer i utlandet supplerer bl.a. arbeidstakere som har tatt utdanning ved en norsk institusjon, både ved at de har særegen kompetanse, og ved at de tilfører arbeidsmarkedet nødvendig arbeidskraft på spesifikke områder. Skolepengestipendet utgjorde 370 millioner kroner i studieåret 2024–2025. Et innsparingstiltak kan være å erstatte hele eller deler av stipendet med økt lånemulighet. Dette vil gi økt gjeldsbyrde for en gruppe som allerede har mye gjeld etter endt utdanning. Videre vil det trolig gi en høyere terskel for å ta utdanning i utlandet, kanskje særlig for personer fra lavere sosioøkonomiske kår. Dette kan i sin tur føre til mindre internasjonal kompetanse i befolkningen, hvilket kan få konsekvenser for Norges omstillingsevne, innovasjon og konkurransekraft.

Fagskolestudentene mener: Dette vil medvirke til at færre fra arbeiderklassen og lavere middelklasse får mulighet til å studere i utlandet. Det øker ulikheten i samfunnet. Vi er derfor sterkt mot dette forslaget.

Forslag: Redusere eller avvikle gjeldssletteordninger

I 2025 var det totalt 1,5 mrd. kroner i utgifter i gjeldsslette og rentefritak hvis man ser bort fra utgifter til rentefritak under utdanning (omtalt over). Innføringen av en ny generell gjeldssletteordning for personer i kommuner i mindre sentrale strøk og økningen av gjeldsslette for bosatte i innsatssonen er anslått å koste 1,2 mrd. kroner i 2026. Enkelte av rente- og gjeldssletteordningene er knyttet til betalingsutfordringer, inntektsgrenser og særlige behov. Et mulig innsparingstiltak kan være å avvikle ordninger med gjeldsslette i innsatssonen og distriktskommuner og ordningene for lærere.

4 – Utvalget har bedt om synspunkter på følgende, Fagskolestudentene svarer under med ulike tiltak:

- Er det andre utfordringer med dagens støtteordninger for deltakelse i livslang læring, kortere utdanninger og deltid enn de som er skissert her?
- Hvilke tilpasninger kan gjøres med dagens ordning for å gjøre den bedre egnet for å nå denne målgruppen? Foreslå gjerne konkrete tiltak.

Fagskolestudentene mener:

1 – Det trengs en høyere inntektsgrense. Minimum hevet til 2,5 G for heltidsstudenter og 3 G for deltidsstudenter.

2 – Vi trenger en mer fleksibel lånekasse tilpasset også løpende opptak: Det innebærer mer fleksibilitet i når man kan søke.

3 - Søknadsskjemaene til Lånekassa er basert på en heltidsstudent som flytter hjemmefra for første gang og lite dynamiske søknadsprosesser. Dette må være mer fleksibelt og inkludere nettstudier bedre. Det må også formuleres slik at det og henvender seg til voksne som flyttet hjemmefra for flere tiår siden.

4 – Ulike problemer med konverteringsordningen inkluderer de som vil gå på fagskole / ta kortere moduler etter de har forlatt studier ved en UH-institusjon uten fullført grad derfor: *Vekk fra konverteringsordningen er bra for livslang læring!*

5 – Utdanningsstøtte må kunne knyttes til kortere moduler (det er moduler under 15 stp arbeidslivet oftest vil ha).

6 – Lovverket til NAV og Lånekassen må samkjøres, slik at studenter inkluderes i dagpengeordningen og sykepengeordningen. Dette er særlig viktig for fleksible studenter (se ellers nedenfor).

5 - Utdypning, siste punkt: studenter som blir syke må ha et sikkerhetsnett: Lovverket til NAV og Lånekassen må samkjøres.

Det er kritisk viktig å sikre økonomien til studenter som blir syke på en helt annen måte enn i dag. Studentøkonomien er allerede svært presset for friske studenter, om du blir syk blir det gjerne betydelig verre, noe som blant annet ble uttrykt i følgende innlegg i Khrono i 2025: [Når studenter blir straffet for å være syke](#).

Mange fagskolestudenter forteller om hvordan de kan miste rettighetene til sykepenger fra NAV dersom man er sykemeldt fra jobb (i de fleste tilfeller en deltidsjobb) og ikke utdanningen. Det kan være at vedkommende jobber på en kafé eller restaurant deltid og studerer på nett eller ved en fagskole uten fysisk oppmøte. Si at man da brekker beinet, da kan man ikke jobbe - men man kan fremdeles følge undervisningen. I slike tilfeller har studenter opplevd at NAV stiller spørsmål ved hvorfor man er i stand til å stå i utdanning, men ikke jobb. «I realiteten gikk jeg et studieløp uten obligatorisk oppmøte, og så derfor ikke behovet for en sykemelding fra utdanningen. Jeg var også sykemeldt fordi min deltidsjobb var av en fysisk karakter, så jeg kunne likevel følge undervisningen. Men da mistet jeg retten på sykepenger for tapt inntekt fra deltidsjobben.»

I dag finnes det sykestipend for studenter, men denne ordningen fungerer dårlig av flere grunner. En syk student får ikke støtte de to første ukene og studenten kan ikke søke om sykestipend før etter sykdomsperioden. Behandlingstiden kan ta et halvt år. I en situasjon da studenten er alvorlig syk må husleie og regninger fortsatt betales, men det er ingen støtte å hente under sykdomsperioden.

Tar du som student permisjon fra studiene stopper lån og stipend opp, noe som for de fleste innebærer en umiddelbar økonomisk krise som gjerne innebærer at du mister boligen din.

Har du deltidsjobb som du sykemeldes fra, men du er i stand til å fortsette å studere (for eksempel om du brekker beinet mens du jobber 15 timer i uka på kafe og studerer på nett), så vil ofte ikke NAV utbetale sykepenger fordi du er i stand til å studere. Erstatning for skader får studenter ofte heller ikke fordi det knyttes til dokumentert inntektstap, noe studenter gjerne ikke kan vise til. Studenter som blir alvorlig syke har ikke et reelt økonomisk sikkerhetsnett. Sånn kan vi ikke ha det.

Skal vi sikre lik rett til utdanning, og at studenter ikke får alvorlige økonomiske problemer ved sykdom, trenger et system der sykestipend kan gis løpende og der behandlingstiden kuttes drastisk. Syke studenter må få trygghet på linje med arbeidstakere. Det er en rettighet og ikke et privilegium å ha trygghet i en livskrise.

Disse tingene må det konkret ryddes opp i for å sikre at studenter som blir syke faktisk har et økonomisk sikkerhetsnett. Lovverket til NAV og lånekassen må samkjøres slik at blant annet studenter inkluderes i dagpengeordningen og sykepengeordningen.